

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм : Студије смањења ризика од катастрофа
Назив предмета: Друштво и катастрофе
Наставник/наставници:Проф. др Владимир Јаковљевић, Проф. др Владимир М.Цветковић
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Семинарски рад
Циљ предмета: Циљ предмета је да студентима пружи дубоко и свеобухватно разумевање интеракција између друштвених система и катастрофалних природних (поплаве, земљотреси, суше, екстремне температуре, клизишта, лавине итд.) и техничко-технолошких (експлозије, изливање опасних материја, саобраћајне незгоде, рушења итд.) догађаја. Кроз мултидисциплинарни приступ, циљ је оснажити студенте да анализирају, разумеју и критички процењују различите аспекте природних и техничко-технолошких катастрофа, укључујући њихове узроке, последице и друштвене реакције. Овај циљ ће се постићи кроз темељно проучавање релевантних теоријских оквира, концептуалних модела и емпиријских истраживања из области друштва и катастрофа. У складу са тим, други аспект циља предмета фокусира се на развој аналитичких вештина код студената. Коначно, циљ предмета обухвата и развој практичних вештина неопходних за ефикасно деловање у контексту катастрофа. Кроз симулације, студије случаја и практичне вежбе, студенти ће имати прилику да примене теоријска знања у реалним ситуацијама. Исход предмета: Кроз критичко размишљање и примену научених концепта, студенти ће бити оспособљени да идентификују комплексне узрочно-последичне везе у контексту катастрофа. Ова аналитичка способност омогућиће им да дубље разумеју сложеност друштвених система који су под утицајем катастрофалних догађаја, што ће им омогућити да доносе информисане одлуке и предлажу ефикасне стратегије управљања катастрофама. Студенти ће показати разумевање теоријских оквира и кључних концепата који се односе на интеракције између друштва и катастрофа. То ће се манифестовати кроз способност студента да идентификују и анализирају сложене узрочно-последичне везе које карактеришу катастрофалне догађаје у различитим друштвеним контекстима. Такође, они ће моћи да демонстрирају аналитичке вештине кроз критичку евалуацију теоријских и емпиријских радова из области друштва и катастрофа. То ће се рефлектовати у њиховој способности да примене различите методолошке приступе и алате како би дубље разумели феномене катастрофа и њихов утицај на друштво. Они ће развити практичне вештине кроз учешће у симулацијама, студијама случаја и теренским истраживањима. Кроз ове активности, студенти ће применити теоријска знања у реалним ситуацијама, што ће их припремити за будуће професионалне улоге у области управљања катастрофама.
Садржај предмета Теоријска настава: Појмовно разумевање друштва и катастрофа; Дефинисање друштва и катастрофа кроз социолошки, еколошки, економски и политички контекст; Разликовање природних и друштвених узрока катастрофа; Идентификација кључних појмова и теоријских оквира за проучавање катастрофа; Аналитичке способности у приступу катастрофама; Разумевање узрока и последица катастрофа на микро и макро нивоу; Анализа друштвених, економских, психолошких и еколошких димензија катастрофа; Развијање критичког мишљења о доминантним теоријама и праксама у управљању катастрофама; Превенција и смањење ризика од катастрофа; Разумевање стратегија превенције и управљања катастрофама на локалном, националном и глобалном нивоу; Анализа ефикасности система управљања у кризним ситуацијама и идентификација недостатака; Промоција партиципативног приступа у процесу доношења одлука везаних за управљање катастрофама; Методолошке основе истраживања катастрофа; Преглед квантитативних и квалитативних метода истраживања катастрофа; Разумевање етичких принципа и изазова у истраживању катастрофа; Примена методолошких алата у анализи и евалуацији катастрофалних догађаја и њихових последица; Интердисциплинарни приступ у решавању проблема катастрофа; Интеграција знања и вештина из различитих дисциплина у анализи и решавању проблема катастрофа; Сарадња између различитих сектора друштва (наука, технологија, јавна управа, цивилно друштво) у превенцији и реаговању на катастрофе; Развијање комуникацијских и тимских вештина за ефикасну координацију у кризним ситуацијама; Друштвена одговорност, солидарност и одрживи развој у условима неизвесности од катастрофа; Промоција друштвене одговорности и солидарности у контексту катастрофа; Развијање свести о улози појединца, заједнице и друштва у реаговању на катастрофе и изградњи отпорности; Подстицање одрживог развоја као кључног фактора у смањењу ризика од катастрофа и изградњи отпорних друштава. Практична настава: Студије случаја (студенти ће учествовати у анализи стварних катастрофалних догађаја из прошлости и савремености. Кроз ове студије случаја, студенти ће истражити узроке,

динамику и последице различитих катастрофа, као и реакције друштва на њих); теренска истраживања (организација теренских посета и истраживања омогућиће студентима директно искуство са стварним ситуацијама повезаним са катастрофама. Они ће имати прилику да посете локације које су биле погођене различитим катастрофама, прикупе релевантне податке, процене ниво рањивости заједница и идентификују могуће стратегије за превенцију и реаговање); симулације и вежбе (кроз симулације катастрофалних ситуација, студенти ће имати прилику да искусе реалне сценарије у контролисаном окружењу); пројекти у сарадњи са локалном заједницом (студенти ће имати прилику да раде на пројектима који директно користе локалној заједници у смањењу ризика од катастрофа и изградњи отпорности. То може укључивати израду планова за хитне ситуације, организовање обука за становништво, или учествовање у кампањама подизања свести о безбедности); дискусије и семинарске радионице (организација дискусија и семинарских радионица пружиће студентима платформу за размену идеја, анализу релевантних теоријских приступа и дебату о актуелним темама у области управљања катастрофама); анализа научних радова (студенти могу имати задатак да анализирају и дискутују научне радове из области друштва и катастрофа. Ово ће им помоћи да се упознају са најновијим истраживањима и методологијама, те да развију вештине критичког читања и писања); практичне вежбе из методологије истраживања (увођење практичних вежби из методологије истраживања омогућиће студентима да науче основне методе истраживања које се користе у анализи катастрофалних ситуација, као што су анкете, интервјуисање, анализа података и статистичка обрада информација).

Литература:

Обавезна :

1. Јаковљевић, В, Цветковић, В.; Гачић, Ј. (2015). Природне катастрофе и образовање. Универзитет у Београду, Факултет безбедности. стр. 37- 101.
2. Цветковић, М.В. (2022). Тактика заштите и спасавања у катастрофама. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама. стр 73 – 127.
3. Цветковић, М. В., & Чаушић, Ј. (2022). Збирка прописа из области ванредних ситуација. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама. стр. 121 315.
4. Цветковић, В. (2017). Методологија истраживања катастрофа и ризика: теорије, концепти и методе. Задужбина Андрејевић, Београд. стр. 18 – 125.
- 5.
6. Допунска :
7. Цветковић, В. (2023). Отпорност на катастрофе □ Водич за превенцију, реаговање и опоравак. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама.
8. Cvetković, V., Šišović, V. (2024). Community Disaster Resilience in Serbia. Belgrade: Scientific-Professional Society For Disaster Risk Management.
9. Grozdanić, G., Cvetković, V. (2024). Exploring Multifaceted Factors Influencing Community Resilience to Earthquake-Induced Geohazards: Insights from Montenegro. Belgrade: Scientific-professional Society For Disaster Risk Management.
10. Nikolić, N., Cvetković, V., Ivanov, A. (2023). Human Resource Management In Environmental Security. Belgrade: Scientific-Professional Society for Disaster Risk Management.
11. Цветковић, В; Јовановић, М. (2021). Митови о катастрофама: истине и заблуде. Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама, Београд.
12. Shi, P. (2019). Disaster risk science. New York: Springer.
13. Coppola, D. P. (2015). Introduction to International Disaster Management: Butterworth-Heinemann

Број часова активне наставе
60

Теоријска настава: 45

Практична настава: 15

Методе извођења наставе: На предмету примењиваће се различите методе извођења наставе, укључујући предавања, дискусије, студије случаја, радионице, практичне вежбе и коришћење онлине ресурса.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	15	писмени испит	45
Практична настава	15	/	
Колоквијум-и	/	/	
Семинар-и	25	/	